

Rada Evropy

Historické souvislosti.

Rozpad protihitlerovské koalice po 2.sv. válce

1946 – Churchill „železná opona“,

1948 Československo - studená válka

Rada Evropy

(angl. *Council of Europe*, něm. *Europarat*, fran. *Conseil de l'Europe*)

Mezinárodní organizace evropských zemí. Byla zřízena smlouvou, uzavřenou v srpnu 1949 mezi Belgií, Dánskem, Francií, Irskem, Itálií, Lucemburskem, Nizozemskem, Norskem Švédskem a Velkou Británií. Později přistoupily další země.

Podle zakládací smlouvy je cílem Rady Evropy usilovat o hospodářskou, sociální, kulturní, vědeckou a právní spolupráci. V popředí zájmu je také problematika lidských práv a postavení národnostních menšin. Významnou součástí činnosti RE je harmonizace právních řádů členských zemí a mezinárodní zákonodárství na některých úsecích (např. životní prostředí, průmyslová práva).

Hlavní orgány Rady Evropy:

- Generální tajemník a sekretariát – sídlo ve Štrasburku (Francie).
- Výbor ministrů (složený z ministrů zahraničí členských zemí), který může dávat doporučení členským státům a požadovat od nich informace; tento výbor má řadu pomocných orgánů.
- Parlamentní shromáždění (281 členů), složené ze zástupců parlamentů členských států
- Kongres místních a regionálních samospráv (také 281 členů)

Z podnětu Rady Evropy byla mezi jejími členskými státy sjednána **Úmluva o lidských právech a základních svobodách** (1950), zřízeny Evropská komise pro lidská práva a Evropský soud pro lidská práva (1950) a dále byla přijata **Evropská sociální charta** (1961)

Evropský soud pro lidská práva, (*European Court of Human Rights*)

Orgán Rady Evropy - skládá se z 15 soudců, volených Parlamentním shromážděním, sídlí ve Štrasburku. Projednává konkrétní stížnosti (mohou je podat členské země nebo Evropská komise pro lidská práva), zkoumá slučitelnost předpisů a praxe členských států s Úmluvou o lidských právech. Jednotlivec se může na Evropský soud obrátit jen prostřednictvím Evropské komise pro lidská práva nebo státu, jehož je členem. Existuje však také zvláštní režim, v němž dávají státy všeobecný souhlas a umožňují svým občanům, aby se na soud obraceli přímo.

Zakládající členové Rady Evropy: 10

Belgie, Dánsko, Francie, Nizozemsko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Norsko, , Švédsko, Velká Británie

Později přistoupily:

Řecko (1949), Turecko (1949), Island -1950. Německo -1951, Rakousko – 1956, Kypr – 1961, Švýcarsko – 1963. Malta – 1965, Portugalsko – 1976, Španělsko – 1977, Lichtenštejnsko – 1978, Finsko, Saň Marino – 1988, Maďarsko – 1990, , Polsko – 1991, Bulharsko – 1992

Česká republika, Estonsko, Litva, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko – 1993 Andorra – 1994, Albánie, Lotyšsko, Moldavsko. Makedonie, Ukrajina – 1995, , Chorvatsko, Rusko,, – 1996, 1999-2007

Gruzie Arménie, Azerbejdžan, Bosna a Hercegovina, , Srbsko, Monako, Černá Hora

Pozorovatelé

Izrael, Vatikán

Evropská sociální charta – obsah**Část první - Pracovní doba**

I. Rozumná pracovní doba - Denní pracovní doba, Týdenní pracovní doba.

Pružné systémy pracovní doby, Doba odpočinku v týdnu

II. Právo na volno - Placené veřejné svátky, Právo na každoroční dovolenou

III. Zkrácení pracovní doby v nebezpečných nebo nezdravých zaměstnáních

Část druhá - Zdraví a bezpečnost při práci

I. Právní předpisy o bezpečnosti a zdraví při práci - Materiální obsah, Chránění pracovníci a chráněná odvětví

II. Účinné vynucování předpisů BOZP - Trendy v pracovních úrazech a nemocích z povolání, Dozor nad uplatňováním pracovních předpisů

III. Konzultace a účast pracovníků a/nebo jejich zástupců v otázkách BOZP – Na národní a regionální úrovni, Na úrovni podniku, Budoucnost

Část třetí - Spravedlivá odměna za práci

I. Právo na důstojnou odměnu

II. Záruky odměny - Právo na zvýšenou odměnu za práci přes čas, Právo na stejnou odměnu za práci stejné hodnoty, Právo na rozumnou výpovědní dobu při skončení zaměstnání, Omezení srážek ze mzdy

Část čtvrtá - Právo se organizovat a kolektivně vyjednávat

I. Právo se organizovat - Vytváření odborových organizací, Právo vstoupit do odborové organizace i nevstoupit do odborové organizace, Činnost odborových organizací

II. Právo kolektivně vyjednávat - Obecné principy, Společné konzultace, Podpora procesu dobrovolného vyjednávání, Smírčí a rozhodčí řízení, Kolektivní akce.

OBSE – Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

Historické souvislosti

60.léta – uvolňování mezinárodního napětí

1968 Československo

70.léta vzrůst napětí a nové závody ve zbrojení

Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě - KBSE (předchůdce OBSE) byl systém mezinárodních jednání o problémech zajištění míru a rozšíření mezinárodní spolupráce v Evropě. Jednání byla zahájena přípravnou mezinárodní konferencí na úrovni velvyslanců v Helsinkách (Finsko) v listopadu 1972. První (helsinská) fáze se uskutečnila za účasti ministrů zahraničních věcí v červenci 1973, druhá (ženevská) fáze na úrovni expertů od září 1973 do června 1975. Výsledkem celé práce bylo vypracování **Závěrečného aktu KBSE**, který byl podepsán na závěr třetí (helsinské) fáze jednání nejvyššími představiteli 33 evropských zemí, Kanady a USA 1. srpna 1975.

Závěrečný akt KBSE se skládá z 5 částí:

- otázky bezpečnosti v Evropě,
- spolupráce v oblasti hospodářství, vědy a techniky a životního prostředí,
- bezpečnost a spolupráce ve Středomoří,
- spolupráce v humanitární a jiných oblastech,
- další kroky po konferenci (mj. dohoda o svolání následné Bělehradské schůzky účastníků KBSE v roce 1977).

Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě smluvně potvrdila uznání statusu quo v Evropě. Významně ovlivnila politickou situaci v celosvětovém měřítku, iniciovala nové trendy v politice (mj. vznik československé Charty 77), které vedly koncem 80. let k zásadním změnám v politické struktuře Evropy.

Pokračováním konference byly

Bělehradská schůzka, Madridská schůzka, Vídeňská schůzka, Helsinská schůzka (1992) a Bělehradská schůzka (1994) účastníků KBSE.

Od 1. 1. 1995 se Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě transformovala ve stálou Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE).

Účastnické státy KBSE (1975)

Belgie, Bulharsko, Československo, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Island, Itálie, Jugoslávie, Kanada, Kypr, Lichtenštejnsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Monako, NDR, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko,

Rumunsko, Řecko, Saň Marino, SRN, SSSR, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Turecko, USA, Vatikán, Velká Británie

Chronologie KBSE

1966 - návrh zemí Varšavské smlouvy na svolání KBSE

1967-73 - Ostpolitik oficiální politikou SRN

1973 - zahájení jednání o snížení počtu konvenčních zbraní v Evropě

červenec 1973 - stanovení procedurálních pravidel KBSE

září 1973 - červenec 1975 - jednání o Závěrečném aktu KBSE v Ženevě

červenec 1975 - podpis Závěrečného aktu KBSE v Helsinkách

1977-78 následná schůzka v Bělehradě

1980-83 následná schůzka v Madridu

1986-89 následná schůzka ve Vídni

Iniciativa ke svolání KBSE souvisela přijetím dvou dokumentů OSN:

Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech a Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. Dokumenty byly přijaty VS OSN v roce 1966, ale vstoupily v platnost až v roce 1976, kdy je ratifikoval požadovaný počet států. Československo pakty podepsalo v říjnu 1968, ale ratifikační listiny předalo generálnímu tajemníkovi OSN až v prosinci 1975

Signatáři prvního paktu se zavázali dodržovat především o právo národů na sebeurčení, právo každého národa svobodně si určit politický, hospodářský a sociální status. Jednotlivcům pakt zaručuje stejná práva bez ohledu na pohlaví, rasu, barvu pleti, národnostní a sociální původ, náboženství, politické přesvědčení, majetek, rod a jiné postavení. Mezi další práva patří právo na práci, mzdu, sociální zabezpečení, zakládání odborových organizací a členství v nich, na ochranu zdraví, vzdělání a další. Pakt v podstatě neupravuje kontrolní opatření, pomocí kterých by mohlo být sledováno dodržování závazků.

Stanovuje jen, že signatářské státy mají informovat Hospodářskou a sociální radu OSN o opatřeních, která přijaly při realizaci hospodářských, sociálních a kulturních práv

Druhý pakt zakotvuje základní lidská práva, především právo na život (zákaz mučení, krutého a ponižujícího jednání a trestání), právo na svobodu a osobní bezpečnost (zákaz otroctví a obchodu s otroky, nárok na svobodu pohybu), právo na rovnost před zákonem a právní záruky objektivního soudního řízení, právo na ochranu soukromí, rodiny, domovní svobody a listovního tajemství, na svobodu myšlení, svědomí a náboženství, svobodu projevu, shromažďování a spolčování, ochranu etnických a náboženských menšin. Kontrola nad dodržováním paktu v signatářských zemích byla svěřena Výboru pro lidská práva, kterému jsou také signatáři povinni podávat zprávy o opatřeních, která podnikli pro realizaci požadavků paktu.

.Zveřejnění paktů v ČSSR:

Zákon číslo 120/1976 Sb. ve Sbírce zákonů

Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě - OBSE

(angl. OSCE - Organisation for Security and Cooperation in Europe) je tvořena 55 členskými zeměmi včetně ČR, ale také USA a Kanady. Je největší regionální organizací na světě. Její přístup k bezpečnostní politice je stále komplexnější a je založen na principu spolupráce. Tradičně zahrnuje celou škálu oblastí, souvisejících s bezpečností, včetně kontroly odzbrojení, preventivní diplomacie, opatření k vytváření důvěry a bezpečnosti, ochrany lidských práv, monitorování průběhů voleb a bezpečnosti ekonomické a životního prostředí. Zaměřuje se též na včasné varování, předcházení konfliktům, krizové řízení a obnovu činností a funkcí po ukončení konfliktu.

Nově jsou posláni a bezpečnostní úkoly OBSE vyjádřeny v **Chartě OBSE k Evropské bezpečnosti** z 19. listopadu 1999, která obsahuje mezi jiným i širší bezpečnostní zaměření organizace.

Hlavní aktivity OBSE

Hlavní současné aktivity, které OBSE sleduje a vyhodnocuje, jsou:

- nejvyšší prioritou v posledních letech je boj proti nezákonnému obchodu s lidmi, malými a lehkými zbraněmi a drogami,
- kontrola zbrojení, kdy po skončení studené války došlo k obrovské nabídce nelegálně dostupných zbraní,
- kontrola a monitorování státních hranic, především v krizových oblastech,
- boj proti terorismu,
- předcházení konfliktům v širokém slova smyslu, přijímáním opatření již v době vzniku, hledáním trvalých komplexních politických řešení v jejich průběhu a pomoci při rehabilitaci po ukončení konfliktu,
- demokratizace, tj. podpora demokratických procesů a pomoc členskými zemím v| budování demokratických institucí,
- ekonomické aktivity s vědomím, že ekonomická prosperita je základem stability a se zvláštním důrazem na podporu zdravého ekonomického prostředí,
- vzdělávací programy jako nedílná součást úsilí o předcházení konfliktům
- podpora sledování průběhu voleb,
- ekologické aktivity, zaměřené na zdravé životní prostředí ve vzduchu, ve vodě a v půdě,
- rovnost pohlaví z hlediska zabezpečování rovnosti příležitostí a integrace této problematiky do zákonných a praktických opatření,
- lidská práva s důrazem na otázky typu svoboda pohybu a vyznání, předcházení týrání a obchodování s lidmi,

- svoboda projevu,
- reforma ozbrojených sil,
- práva menšin, zejména v oblastech etnických napětí,
- policejní operace, jako nedílná součást úsilí v předcházení konfliktům a rehabilitace po jejich ukončení (tyto aktivity řídí především jednotka pro strategické policejní záležitosti),
- dodržování zákonnosti, jako součást úsilí o dodržování lidských práv, se nezaměřuje jen na právní rámec, ale i na respektování spravedlnosti, založené na lidské důstojnosti,
- tolerance a nediskriminace, boj proti všem formám rasismu, xenofobie, antisemitismu a diskriminace.

Současné operace OBSE jsou geograficky děleny po oblastech a probíhají v následujících misích:

Jihovýchodní Evropa

- přítomnost v Albánii
- mise v Bosně a Hercegovině
- mise v Chorvatsku
- mise v Srbsku a Černé Hoře
- mise v Kosovu
- doplňková mise ve Skopji

Východní Evropa

- úřad v Minsku
- mise v Moldávii (Moldově)
- koordinační projekt na Ukrajině

Kavkaz

- úřad v Baku
- mise v Gruzii
- úřad v Jerevanu

Střední Asie

- středisko v Alma-Atě
- středisko v Ašchabadu
- středisko v Bišeku
- středisko v Taškentu
- středisko v Dušanbe